

Т. Г. Цибулін

кандидат юридичних наук

## МІНІСТЕРСТВО ЮСТИЦІЇ УКРАЇНИ ЯК СУБ'ЄКТ ПРАВОТВОРЧОЇ ДІЯЛЬНОСТІ І УЧАСНИК АДМІНІСТРАТИВНОЇ ПРОЦЕДУРИ: АДМІНІСТРАТИВНО-ПРАВОВІ ПИТАННЯ

В статті започатковано дискусію щодо визначення Міністерства юстиції України, як суб'єкта правотворчої діяльності і учасника адміністративної процедури відповідно до положень нових нормативно-правових актів – Закону України «Про правотворчу діяльність» і «Про адміністративну процедуру». Встановлено, що в наукових дослідженнях останніх років домінує визначення публічного адміністрування, як різновиду владної діяльності держави, який суттєво відрізняється від застарілої її форми – державного управління. Втім, докази, які наводяться на користь такої позиції вбачаються не аргументованими та майже беззмисловими. Сутність державної діяльності органів виконавчої влади полягає у розробці та прийнятті управлінських рішень від імені держави в інтересах людини, суспільства, держави і у наданні їм форми підзаконного нормативно-правового акту, адміністративного акту чи інших юридично значимих дій. Більш того, така діяльність здійснюється на новітніх людиноцентричних та публічно-сервісних засадах, на засадах відповідальності держави перед людиною в своїй діяльності. Наголошено, що Міністерство юстиції України, як центральний орган виконавчої влади із власним призначенням та метою діяльності в системі органів виконавчої влади щоденно бере участь у здійсненні владного впливу на суспільні відносини шляхом видання підзаконних нормативно-правових актів, адміністративних актів, здійснюючі інші види юридично значущої діяльності, а також має можливість увійти до системи виконавчо-розпорядчої діяльності укладанням адміністративного договору. Новітнє адміністративне законодавство характеризується тим, що містить не тільки, як це було раніше, компетенційні норми щодо можливості здійснення відповідного впливу з боку органів виконавчої влади на суспільні відносини, а регулює процес публічного адміністрування – розробки та прийняття управлінських рішень і надання їм форми підзаконного нормативно-правового, адміністративного актів чи іншого інструменту. За таких умов Міністерство юстиції України, як суб'єкт нормотворення (правотворчої діяльності) та учасник адміністративної процедури потребує приведення власної діяльності у відповідність з вимогами адміністративного законодавства, яке відповідні процеси регулює.

**Ключові слова:** юстиція, правовідносини, виконавчо-розпорядча діяльність, державне управління, компетенція, правотворча діяльність, управлінське рішення, підзаконний нормативно-правовий акт, адміністративний акт, адміністративна процедура, адміністративний договір.

**Постановка проблеми у загальному вигляді та її зв'язок із важливими науковими чи практичними завданнями.** Загалом в наукових дослідженнях останніх років домінує визначення публічного адміністрування, як різновиду владної діяльності держави, який суттєво відрізняється від застарілої її форми – державного управління. Втім, докази, які наводяться на користь такої позиції вбачаються не аргументованими та майже беззмисловими. В той же час, автоматично, всі органи виконав-

чої влади набувають визначення, як публічні адміністрації. В цій частині варто зосередити увагу не на назві, а на сутності діяльності – вона полягає за будь-якого найменування у розробці та прийнятті управлінських рішень від імені держави в інтересах людини, суспільства, держави і у наданні їм форми підзаконного нормативно-правового акту, адміністративного акту чи інших юридично значимих дій. Інша справа, що така діяльність здійснюється на новітніх людиноцентричних та публічно-сервісних засадах, на заса-

дах відповідальності держави перед людиною в своїй діяльності. Не є виключенням із загальної канви і Міністерство юстиції України, як центральний орган виконавчої влади з іманентною йому компетенцією, в змісті якої нормотворення і адміністрування посідають провідне значення. Дослідження засад правотворчої і адміністративно-процедурної діяльності Мін'юсту з часом на основі подальших наукових досліджень дасть змогу визначити сутність його, Мін'юсту, інформаційно-аналітичної діяльності в публічно-правовій сфері.

**Аналіз останніх досліджень і публікацій, у яких започатковане розв'язання проблеми та виділення невирішених раніше частин загальної проблеми, яким присвячена стаття.** Дослідження компетенції органу виконавчої влади загалом, і Міністерства юстиції України – зокрема, не є новітнім напрямком в адміністративно-правовій доктрині. Втім, визначення, що в інший спосіб, аніж через підзаконну нормотворчість, видання та виконання адміністративних актів чи вчинення інших юридичних дій, органи виконавчої влади своє призначення виконати не в змозі, а така робота має характер правозастосування – це нове відгалуження від загального напрямку адміністративно-правових досліджень. До того ж в роботі запропоновано правозастосування органів виконавчої влади розглядати у широкий спосіб, що є започаткуванням нового напрямку дискусій в межах адміністративно-правової науки.

**Постановка завдань.** Дослідження має на меті визначитися із розумінням правозастосовної діяльності органів виконавчої влади, усвідомивши, що будь-якого випадку вся вона зводиться до розробки, прийняття та виконання управлінських рішень. Вони, в свою чергу, залежно від об'єктивних та часом (адміністративний розсуд) суб'єктивних чинників набувають зовнішню форму підзаконного нормативно-правового акту, індивідуального (адміністративного) акту, іншої юридичної дії чи укладання і виконання умов адміністративного договору. Міністерство юстиції, будучи центральним органом виконавчої влади, що проводить і реалізує державну правову політику також не є виключенням і його діяльність має характер правозастосування. Інструменти, що ним використовуються, регламентовані адміністративно-процедурним законодавством і законодавством про правотворчу діяльність.

**Виклад основного матеріалу.** Як неодноразово доведено науковими дослідженнями

адміністративно-правової доктрини, владна діяльність держави, через яку власне виявляється її соціальне призначення та аксіологічний вимір як механізму утвердження, забезпечення реалізації, охорони і захисту прав і свобод людини, полягає у цілеспрямованому впливові з боку держави в особі її спеціально уповноважених органів і посадових осіб на ті сфери та галузі суспільних відносин, які вбачаються з боку суспільства, держави і людини найвагомішими та такими, які потребують такого владного втручання. Процес втручання починається з унормування поведінки учасників суспільних відносин, з нормативного визначення характеру та напрямку обов'язкової, можливої чи забороненої їх поведінки в конкретних суспільних відносинах. В такому вигляді норма права посідає місце первинної «цеглинки» в механізмі правового регулювання. Втім, маємо розуміння, що механізм правового регулювання є складним організаційним і юридичним утворенням, функціонування якого приводить до кінцевого результату у вигляді впорядкованих суспільних відносин, і норма права самим своїм існуванням такого результату не дасть. Є.Л. Стрельцов з цього приводу зазначає: «Норма права, як відомо, це первинний елемент права, за допомогою якого якого визначаються і закріплюються, образно кажучи, найпростіші правила (стандарти, моделі) юридично значущої поведінки, а також уніфікуються інститути, принципи, цілі, засоби і методи правового регулювання» [1, с. 11], але «...право «нічого» не регулює, за великим рахунком воно «ніяк не впливає» на суспільні відносини, воно тільки породжує правові умови для управління такими відносинами, створює правову базу для державного управління суспільними процесами» [1, с. 12]. З такою тезою ми повністю погоджуємося, розуміючи, що і в приватно-правовому і в публічно-правовому просторі для того, щоб норма права набула своєї «активізації» в суспільних відносинах, перетворивши їх на правовідносини із конкретними правами і обов'язками їх учасників, необхідною є активна (правомірна чи протиправна) поведінка людини – вчинення правочину чи делікту в приватно-правовому просторі, прийняття (видання) підзаконного нормативно-правового акту, адміністративного акту, укладання адміністративного договору, інші активні юридично значимі дії чи вчинення адміністративного правопорушення чи скоєння злочину – в публічно-правовому просторі. А тому, доходимо розуміння, що врегулюванню суспільних відносин

сприяє тільки робота всього механізму правового регулювання, який в науковій юридичній літературі майже одностайно визначається, як «...процес переходу нормативності права в упорядкованість суспільних відносин, який здійснюється суб'єктами правового регулювання за допомогою системи правових засобів, способів і форм з метою задоволення суспільних і приватних інтересів учасників суспільних відносин, забезпечення правопорядку [2, с. 262] або як «...єдина система правових засобів, за допомогою яких здійснюється результативне правове впорядкування суспільних відносин та подолання перепон, які стоять на шляху задоволення інтересів суб'єктів права [3, с. 372]. Також механізм правового регулювання визначається у наступний спосіб: «...сукупність правових засобів, спрямованих на врегулювання суспільних відносин» [4, с. 126], або «...це засоби функціонування єдиної системи правового регулювання в сучасному українському суспільстві з метою забезпечення прав, свобод і публічних законних інтересів фізичних та юридичних осіб, функціонування громадянського суспільства і держави» [5, с. 21]. Доводиться констатувати, що наукові дискусії навколо доктринального визначення поняття «механізм правового регулювання» привели до вироблення спільної концепції його розуміння, а всі, які представлені в наукових джерелах, його визначення майже одностайно зосереджені навколо певної множини юридичних елементів, за допомогою яких норми права перетворюються із статичної на динаміку правовідносин. До таких елементів юридична наука відносить із певним ступенем дискусійності наступні елементи: «Правові норми, юридичні факти, правовідносини, акти реалізації та застосування права» [6, с. 48], «...норми права, нормативно-правові акти, правовідносини, реалізацію права та законність» [6, с. 47]. Згідно інших точок зору до його складу входять: «...норми права, юридичні факти (фактичні склади), правовідносини, акти реалізації (застосування, виконання) прав і обов'язків, охоронні правозастосовні факти, заходи захисту, інші юридичні прийоми і конструкції» [7, с. 295]. Як бачимо, переважна більшість науковців до структури механізму правового регулювання з певних міркувань включають «правовідносини», з чим ми принципово не погоджуємося – правовідносини – це результат дії механізму правового регулювання, якщо його, механізм правового регулювання правильно розуміти, як «...не ста-

тичну сукупність засобів, а нормативно-організований, комплексний процес, що послідовно здійснюється, що спрямований на результативне втілення правових норм у життя за допомогою адекватних правових засобів» [7, с. 294]. Сутність механізму правового регулювання власне і полягає в тому, щоб суспільні відносини за допомогою певної множини юридичних засобів та способів (одним із яких є норми права) перетворити на впорядковані правовідносини із гарантуванням кожному з їх учасників можливості в межах правовідносин задовольнити у правомірний спосіб свої потреби та інтереси. В такому розумінні одним із елементів механізму правового регулювання є правореалізація, яка ззовні виявляється у використанні, дотриманні, виконанні та застосуванні норм права. Застосування норм права на відміну від інших форм правореалізації полягає в активній діяльності спеціально уповноважених державних органів та їх посадових осіб. Метою правозастосовної діяльності є створення необхідних нормативних і організаційних умов для практичної «роботи» норм права в конкретних правовідносинах, трансформація нормативності права на конкретні правовідносини. На думку М.С. Кельмана та О.Г. Мурашина, «мета застосування права полягає у владній організації всього суспільного порядку, а також відносин суб'єктів, які беруть участь у соціальному житті» [8, с. 154]. Цю думку продовжує М.Г. Кравченко, зокрема зазначаючи наступне: «Метою застосування норм права є захист приватної особи, її прав, свобод та законних інтересів суб'єктами правозастосування. Воно є інструментом виконання конституційно закріпленого обов'язку Української держави щодо утвердження і забезпечення прав і свобод людини» [9, с. 34]. Не заперечуючи таку слушну точку зору, тим не менше зазначимо, що механізм правового регулювання в своїй динаміці, особливо його правозастосовча складова сприяє створенню умов для реалізації, захисту і охорони не тільки прав приватної особи, а й публічних інтересів, інтересів держави і суспільства. В публічно-правовому просторі реалізація норм права через правозастосування здійснюється шляхом розробки, прийняття та практичної реалізації управлінських рішень, які, згідно чинного адміністративного законодавства набувають форму або підзаконного нормативно-правового акту, або адміністративного акту, або можуть бути оформлені через укладання адміністративного договору чи набути форму інших юридично

значимих дій. Конкретна форма зовнішнього виразу прийнятого управлінського рішення залежить від рівня складності управлінської проблеми, що підлягає владному вирішенню, органу, що її вирішує, компетенції та повноважень цього органу та його посадових осіб, що своєю чергою знаходить відображення в законодавчому регулюванні наданих такому органу можливостей обрання того чи іншого варіанту зовнішньої об'єктивації прийнятих управлінських рішень.

Змістовно надані відповідному органу виконавчої влади можливості реалізації підвідомчих функцій і завдань держави збігаються із категорією «компетенція».

В.Б. Авер'янов визначав «компетенцію», як «...сукупність прав і обов'язків (повноважень) та підвідомчості (питань відання, тобто питань, які вирішує орган, коло діяльності) державного органу» [10, с. 60]. Виходячи з такого визначення, доходимо висновку, що компетенція органу виконавчої влади, як колективного суб'єкта адміністративного права, являє собою законодавчо визначене коло і характеристики тих питань, для вирішення яких такий орган виконавчої влади створений, а також наданих такому органу можливостей (форм, методів, заходів та засобів) для вирішення управлінських проблем у визначеному колі питань.

На підтвердження такого розуміння, Н.О. Армаш зазначає наступне: «...компетенція – це елемент правового статусу, який встановлює сукупність юридично встановлених прав та обов'язків органу виконавчої влади або його керівника, реалізація яких забезпечує виконання їх основних функцій» [11, с. 97]. Ю.С. Шемчушенко вважає: «Компетенція є сукупністю встановлених в офіційній юридичній чи неюридичній формі прав та обов'язків будь-якого органу або посадової особи, які визначають можливість цього органу або посадової особи приймати обов'язкові до виконання рішення, організовувати та контролювати її виконання, вживати в необхідних випадках заходи відповідальності» [12, с. 196]. Цілком погоджуючись із останньою точкою зору Ю.С. Шемчушенка загалом, не можемо не зауважити, що складові компетенції можуть бути визначені виключно законодавчим шляхом, все інше в публічно-правовій сфері юридичного значення не набуває. І мета з завданнями, і обсяг компетенції, і повноваження, і підвідомчість – всі ці питання визначаються виключно статутними нормативно-правовими актами, які регламен-

тують адміністративно-правовий статус відповідного органу виконавчої влади, визначаючи його роль, призначення і місце в системі публічного адміністрування. Ю.П. Битяк зауважує, що компетенція – це: «...певний обсяг державної діяльності, що покладений на конкретний орган, або коло питань, передбачених законодавством, іншими нормативно-правовими актами, які орган має право вирішувати в процесі практичної діяльності» [13, с. 59]. Бачимо у визначенні Ю.П. Битяка переведення поняття компетенції із простої констатації кола питань, які може вирішувати відповідний орган виконавчої влади у діяльнісну площину, що вважаємо повною мірою виправданим, адже компетенція – це не просто констатація певного факту закріплення за державним органом підвідомчості, а й переважно законодавче визначення тих можливостей, якими наділений такий орган для реалізації функцій і завдань держави щодо цього кола питань.

Отже, на думку В.Б. Авер'янова, особливість виконавчої влади серед гілок державної влади «...полягає в тому, що саме у процесі її реалізації відбувається реальне втілення в життя законів та інших нормативних актів держави, практичне застосування важелів державного регулювання й управління важливими процесами суспільного розвитку» [14, с. 15], «...в процесі її (виконавчої влади – виділено нами) функціонування та реалізації відбувається реальне втілення в життя законів та інших нормативно-правових актів держави, практичне застосування всіх адміністративно-правових важелів державного регулювання та управління важливими процесами суспільного розвитку» [14, с. 5]. С.Г. Стеценко також додає: «...виконавча влада є найбільшою за людським (чисельним), матеріальним та фінансово-економічним потенціалом гілкою влади, яка займається деталізацією законів шляхом виконавчо-розпорядчої діяльності та прийняття підзаконних документів...виконання законів не є домінуючим серед інших складників призначення виконавчої влади. Це, скоріше, засіб, аніж мета, призначення у його традиційному розумінні. Водночас усе це тією чи іншою мірою пов'язане з ключовою ідеєю, реальним суспільним призначенням виконавчої влади та метою її діяльності – забезпеченням реалізації та захисту прав, свобод та законних інтересів людини і громадянина» [15, с. 69]. На уточнення зазначимо, що забезпечення реалізації та захисту прав, свобод та законних інтересів людини і громадянина, їх утвердження і охорона здійс-

нюється за допомогою певної множини інструментів, в системі яких особливе місце посідають підзаконні нормативно– правові акти, як результат правотворчої діяльності органу виконавчої влади і адміністративні акти, як результат розгляду і вирішення адміністративної справи в межах адміністративної процедури.

Як зазначається в Законі України «Про центральні органи виконавчої влади» [17], одним із основних завдань міністерства, як органу, що забезпечує формування та реалізує державну політику в одній чи кількох сферах, є забезпечення нормативно-правового регулювання (стаття 7), міністерство в межах своїх повноважень, на основі і на виконання Конституції та законів України, актів Президента України та постанов Верховної ради України...видає накази, які є обов'язковими для виконання... і можуть мати форму нормативно-правового чи адміністративного акта (стаття 15). Інші центральні органи виконавчої влади, уповноважені на нормотворчість, також видають накази організаційно-розпорядчого характеру та накази, які є адміністративними актами (стаття 23). При цьому розуміємо, що видання нормативно-правових актів центральними органами виконавчої влади (міністерствами та іншими), які не є адміністративними актами, буде найближчим часом (із набранням Законом України «Про правотворчу діяльність» [18]) здійснюватися відповідно до вимог законодавства про правотворчу діяльність, а прийняття (видання) адміністративних актів – відповідно до вимог Закону «Про адміністративну процедуру» [19]. Так, зокрема, відповідно до статті 4 Закону України «Про правотворчу діяльність» [18] міністерства, інші органи державної влади... визначені як «суб'єкти правотворчої діяльності», що дає їм, міністерствам, можливість, приймати (видавати) накази на основі і на виконання Конституції та (або) законів..., які є обов'язковими до виконання на території України; іншим державним органам – нормативно-правові акти на основі і на виконання Конституції та (або) законів, які також є обов'язковими до виконання на території України (стаття 19). Отже, на рівні законодавства втілені положення, які надають змогу органам виконавчої влади через підзаконну нормотворчість створювати належні нормативні умови для забезпечення практичної реалізації норм загального порядку в конкретизованих просторах суспільних відносин і тим самим сприяти утвердженню, забезпеченню та захисту прав і свобод людини у визначе-

ному компетенцією відповідного органу просторі. Міністерство юстиції України, як головний орган у системі центральних органів виконавчої влади, що забезпечує формування і реалізує державну правову політику, є суб'єктом правотворчої діяльності відповідно до вищевикладених положень Закону України «Про правотворчу діяльність» [18]. Ці положення свідчать, що управлінські рішення Міністерства юстиції України, прийняті в межах і на виконання ним його повноважень, мають бути втілені у форму підзаконних нормативно-правових актів – наказів, які, будучи обов'язковими до виконання на території України, підлягають державній реєстрації у встановленому законом порядку. Втім, навіть побіжний погляд на сферу компетенції Мін'юсту, дає можливість дійти висновку, що не всі напрямки його діяльності полягають в розробці, прийнятті та виданні підзаконних нормативно-правових актів – широка сфера компетенції Мін'юсту охоплюється іншою формою діяльності – адміністративною процедурою, під якою розуміємо визначений законом порядок розгляду та вирішення адміністративної справи відповідним адміністративним органом, що полягає у публічно-правовому забезпеченні реалізації права, свободи чи законного інтересу особи та/або виконання нею визначених законом обов'язків, захисту її права, свободи чи законного інтересу особи. Здійснення такого розгляду через відповідні адміністративні провадження – сукупність процедурних дій, що вчиняються адміністративним органом, і прийнятих процедурних рішень з розгляду та вирішення справи, завершується прийняттям відповідного управлінського рішення, що об'єктивується ззовні у формі адміністративного акта – рішення або юридично значущої дії індивідуального характеру, прийнятих (вчинених) адміністративним органом для вирішення конкретної справи та спрямованих на набуття, зміну, припинення чи реалізацію прав та/або обов'язків окремої особи.

«Прийняття адміністративних актів є головною правовою формою діяльності органів публічної адміністрації. Адже основним предметом діяльності цих органів є вирішення конкретних справ. Ключова відмінність адміністративних актів (в тому числі таких, що стосуються багатьох осіб) від нормативних актів полягає в тому, що адміністративний акт завжди має конкретних адресатів, або адресатів, яких можна визначити за певними ознаками, і стосується врегулювання конкретного випадку. Нато-

мість нормативний акт стосується невизначеного кола випадків та невизначеного кола осіб» – зазначається в спеціальній юридичній літературі (О.Ф. Андрійко, В.М. Бевзенко) [16, с. 33] На відміну від нормативно-правового акту, прийняття якого включене до прямих повноважень кожного органу публічного адміністрування, який призначений виконувати функції і завдання держави у визначеній частині публічно-правового простору, повноваження на видання адміністративних актів в законодавстві окремо не регламентується за кожним органом виконавчої влади – воно, виходячи із положень Закону України «Про адміністративну процедуру» [19], є природньо іманентним кожному такому органу, адже вся діяльність цих органів щоденно набуває форму адміністративної процедури, завершальним етапом якої є прийняття рішення у справі у вигляді адміністративного акта чи іншої юридично значимої дії. Міністерство юстиції України, як центральний орган виконавчої влади, відповідно до положень компетентного законодавства, є адміністративним органом, адже є уповноваженим на здійснення функцій публічного адміністрування у визначеній сфері і його діяльність на виконання функцій і завдань держави набуває форму адміністративної процедури за його ініціативою у визначених Законом випадках, а саме: 1) виконання Мін'юстом його повноважень, визначених законом; 2) настання події, визначеної законом як підстава для прийняття адміністративного акта; 3) порушення права, свободи чи законного інтересу особи або публічного інтересу, виявлене Міністерством юстиції України. Адміністративний акт та вчинення інших юридично значущих дій в цьому випадку є основними зовнішніми формами втілення прийнятих та необхідних для виконання управлінських рішень Міністерства юстиції України. Так, наприклад, всі контрольно-наглядові повноваження реалізуються Міністерством юстиції України не безпідставно, а на основі виданого адміністративного акта з приписом, що легалізує вчинення контрольно-наглядових заходів, рівно як і результати проведених контрольно-наглядових заходів мають фіксуватися у певних адміністративних актах; а от різного роду реєстраційні процедури – це вчинення інших юридично значимих дій, як форма діяльності Міністерства юстиції України та інструмент його діяльності. Хотілося б наголосити, що положення нормативно-правових актів щодо адміністративно-правових засад організації

і функціонування Міністерства юстиції України можуть становити логічний ланцюг в нормативно-правовому регулюванні засад виконання ним функцій і завдань держави тільки за умови їх, нормативно-правових актів, комплексної «практичної» роботи, де норми матеріального права поєднуються у логічну множину правових приписів із нормами процесуальними, які на додачу до статичних норм, які дають відповідь на запитання про призначення, завдання, компетенцію та повноваження Міністерства юстиції України, визначають порядок здійснення ним тих заходів, на які компетенційно призначений даний центральний орган виконавчої влади. Відмінною особливістю сучасного стану розвитку адміністративного законодавства є те, що процедурні норми є досконало прописаними в законах «Про адміністративну процедуру», «Про адміністративні послуги», «Про правотворчу діяльність» і їх належне застосування в практиці діяльності відповідного органу виконавчої влади дає можливість зробити таку діяльність відповідною конституційним приписам щодо людиноцентризму в організації і діяльності державного апарату, публічно-сервісного спрямування діяльності органів та осіб публічного адміністрування, утвердженню та забезпеченню прав і свобод людини публічно-владною діяльністю держави.

**Висновки та перспективи подальших розробок.** Реальне втілення в життя конституційних приписів про визначеність державної діяльності правами і свободами людини, про утвердження і забезпечення прав і свобод людини, як головного обов'язку держави здійснюється системою органів виконавчої влади, адже норма права, попри її визначальне місце в механізмі правового регулювання, сама собою не регулює суспільні відносини, а створює нормативне підґрунтя для здійснення відповідного владного втручання держави у поведінку людини в тих суспільних відносинах, які нормою права переведені у правовідносини. Діяльність органів виконавчої влади, вся – і нормотворча, і здійснювана через видання адміністративних актів, і шляхом адміністративних договорів, і інших юридично значимих дій – це правозастосування, адже вона має метою створення необхідних умов для додержання, використання, виконання вимог норм загального рівня. Всі органи виконавчої влади компетенційно забезпечені можливістю використовувати для об'єктивації своїх управлінських рішень ці правові форми управлінської діяльності. Але,

на сучасному етапі, норми адміністративного права використання цих форм унормувало і перед системою публічного адміністрування стоїть першочергове завдання – привести у відповідність до цих нормативно-правових актів свою нормотворчу, адміністративно-процедурну діяльність та інші форми активного впливу на зовнішнє публічно-правове середовище. В змісті компетенції Міністерства юстиції України знаходять відображення такі форми діяльності, які передбачають використання всіх, визначених чинним законодавством, зовнішніх виявів прийнятих управлінських рішень – нормативно-правовий акт, адміністративний акт, адміністративний договір (можливо, не прямо) і інші юридично значимі дії.

#### Список використаної літератури:

1. Стрельцов Є. Л. Правове регулювання або правове управління: привід для обговорення. *Вісник Південного регіонального центру Національної академії правових наук України*. 2017. № 10. С. 8–17.
2. Скакун О. Ф. Теорія держави і права : [підруч.] / [пер. з рос.] . Х. 2008. 656 с.
3. Кельман М. С., Мурашин О. Г. Загальна теорія держави і права : підручник. Київ: Кондор, 2008. 477 с.
4. Андреев А. Механізм правового регулювання суспільних відносин: окремі аспекти щодо визначення поняття та особливостей. *Підприємництво, господарство і право*. 2019. № 6. С. 125–128.
5. Стукаленко О. В. Нотатки до розуміння категорії "механізм правового регулювання". *Правова держава*. 2017. № 26. С. 20–25.
6. Куракін О. М. Структура механізму правового регулювання. *Науковий вісник Ужгородського Національного університету : серія: Право*. Ужгород. 2015. Т.1. Вип. 35. Ч.2. С. 41–44.
7. Сільченко С. О. Механізм правового регулювання соціального страхування: теоретичні аспекти. *Держава і право*. 2012. Вип. 56. С. 294–300.
8. Кельман М. С., Мурашин О. Г. Загальна теорія держави і права : підручник. Київ : Кондор, 2006. 477 с.
9. Кравченко М. Г. Застосування норм права: мета, стадії, система вимог до правозастосовчого акту. *Київський часопис права*. 2023. № 4. С. 31–35.
10. Аверьянов В. Б. Функції і організаційна структура органу державного управління. К.: Наукова думка 1979. 223 с.
11. Армаш Н. О. Керівник органу виконавчої влади: адміністративно-правовий статус: автореф. дис. на здоб. наук. ступ. канд. юрид. наук.: 12.00.07; Запоріжжя. 2006. 248 с.
12. Юридична енциклопедія / за ред. Ю.С. Шемчушенка. Київ : «Українська енциклопедія», 1998. Т. 3. 733 с.
13. Адміністративне право України: підручник / за ред. Ю.П. Битяка. Харків: Право, 2001. 528 с.
14. Авер'янов В. Адміністративне право України. Академічний курс: підручник : у 2 т. Т. 1: Загальна частина. Київ, 2004. 584 с.
15. Стеценко С. Виконавча влада та роль Конституції України в організації її діяльності. *Юридична наука і практика*. 2011. № 2. С. 67–72.
16. Науково-практичний коментар до Закону України «Про адміністративну процедуру» / авт. колектив: Андрійко О. Ф., Бевзенко В. М. та ін.; за заг. ред. Тимощука В. П. Київ. 2023. 545 с.
17. Про центральні органи виконавчої влади: Закон України від 17.03.2011 р. *Відомості Верховної Ради України*. 2011. № 38. Ст. 385.
18. Про правотворчу діяльність: Закон України від 24.08.2023 р. *Відомості Верховної Ради*. 2023. № 93. Ст. 364.
19. Про адміністративну процедуру: Закон України від 17.02.2022 р. *Відомості Верховної Ради України*. 2023. № 15. Ст. 50.

#### Tsybulin T. H. Ministry of Justice of Ukraine as a subject of legislative activity and participant of administrative procedure: administrative and legal issues

*The article initiates a discussion on the definition of the Ministry of Justice of Ukraine as a subject of law-making activity and a participant in the administrative procedure in accordance with the provisions of new regulatory legal acts – the Law of Ukraine "On Law-making Activity" and "On Administrative Procedure". It has been established that in scientific research in recent years, the definition of public administration as a type of state power activity, which significantly differs from its outdated form – public administration, dominates. However, the evidence provided in favor of such a position is seen as unsubstantiated and almost meaningless. The essence of state activity of executive authorities is the development and adoption of administrative decisions on behalf of the state in the interests of man, society, the state and in giving them the form of a subordinate regulatory legal act, administrative act or other legally significant actions. Moreover, such activity is carried out on the latest human-centric and public-service principles, on the principles of the state's responsibility to man in its activities. It is emphasized that the Ministry of Justice of Ukraine, as a central executive body with its own purpose and purpose of activity in the system of executive*

bodies, daily participates in exercising power influence on public relations by issuing subordinate regulatory legal acts, administrative acts, carrying out other types of legally significant activities, and also has the opportunity to enter the system of executive and administrative activities by concluding an administrative agreement. The latest administrative legislation is characterized by the fact that it contains not only, as was the case before, competence norms regarding the possibility of exercising appropriate influence on public relations by executive bodies, but also regulates the process of public administration – the development and adoption of administrative decisions and giving them the form of subordinate regulatory legal acts, administrative acts or other instruments. Under such conditions, the Ministry of Justice of Ukraine, as a subject of norm-setting (law-making activity) and a participant in the administrative procedure, needs to bring its own activities into line with the requirements of administrative legislation, which regulates the relevant processes.

**Key words:** justice, legal relations, executive and administrative activities, public administration, competence, law-making activities, administrative decision, subordinate regulatory legal act, administrative act, administrative procedure, administrative agreement.